

Szerkesztőségi iroda:
Főiac, Csalak-féle ház,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények
küldendők.
Kiadó hivatal:
Pollák Mór könyvnyomdája,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Megjelenik ezen lap heten-
kint kétszer:
csütörtökön és vasárnap

Előfizetési feltételek:
Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 frt 50 kr.
Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitlatter sora 15 kr.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdászati lap.

A háromszéki „Háziipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkényes tüzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

A háromszéki háziipar-egyesület kiállítására.

II.

Sepsi-Szentgyörgy, 1878. szept. 12.

Rendkívüli eseményt gyanított csoportosulás, sürgés-forgás uralkodott már a reggeli órákban a városház előtti téren és magában az épületben. A háziipar-egyesület kiállítása érdekében történt e mozgalom.

A fiatal intézmény szép reményekre jogosított előre is a kiállítás igazolta a várakozás jogosultságát. Ennek egyik főtenyőjeként lehet említeni mindenesetre azon körülményt is, hogy a reklam és előleges hirdetés a szerény épületet nem futta fel sokemeletű s ragyogó ornamentumokkal díszeskedő palotává. Ez iránban tehát azon körülmény, hogy a kiállítás váratlanul, mintegy meglepő hírként jutott, még a város lakosságának is tudomására, nemhogy rossz hatást szült volna, sőt meglejtünk ez által mentve attól, hogy előlegesen túlkövetelő fogalmat alkotva, ki legyünk téve a családának.

Azonban más oldala is van a képek. Szükségtelemnek tartjuk ugyan e helyen bővebben tárgyalni, hogy mily nagy fontossággal bír bármennyű kiállítás az illető intézménynek — legyen az ipari, gazdasági, vagy bármely más célra törekvő — fejlesztésére és felvirágoztatására, hiszen legfőnyebbebb és minden ellenmondást kizáró bizonyítékai ennek a nemzetközi, ugynevezett világkiállítások, de fel kell említeni azt, hogy az ily kiállításoknak sikere, mely abban áll, hogy egyfelől minél sokoldalubban és tökéletesebben legyenek azok, másfelől pedig, hogy az érdeklődés irántuk minél szélesebb körben felkeltesse, ez leginkább az előleges hirdetés, és a reklam dolga.

S azt senki tagadni nem fogja, hogy csak akkor lesz elérve a kiállítások főcélja, hogy tanítás a k, ha nem hiányoznak a tanulni vágyók, vagyis ha a látogatók száma minél tekintélyesebb. Ezért és semmi másért szükséges a jó korai hirdetés.

Ha már eddig jutottunk az elmélkedésben, menjünk egy lépéssel még tovább.

A háromszéki háziipar-egyesület helyesen fogta fel munkásságának irányát akkor, midőn azon iparágot vette legelőbb is ápolás alá, mely nemcsak legelterjedtebb a megye szegényebb sorsú lakossága közt, hanem egyszerűsége miatt ősi volta mellett ez az, mely iránt már természeténél s szülői háznál megszerzett, anyáról leányra öröklődő ügyességénél fogva a legtöbb képességű is van felruházva. De ezzel még senki sem állította azt, hogy csak ezen egyetlen iparág érdemel pártolást és fejlesztést. A ki csak kissé ismeri Háromszék viszonyait, tudni fogja, hogy vannak itt más foglalkozások is, melyek egyik-másik község speciálisabb munkáit képezik s ezek bizonyára a maguk körében ép annyira megérdemlik a figyelem ráfordítását, mint a szövészeti ipar. Ilyen — hogy többet ne említsék — a szalmafonászat több községben.

Nem céloz a hiba után való kutatás, vagy akadékoskodás, de bizton hiszem, hogy ha a kiállításról korábban jut el az értesítés a vidékre, a többi iparágak is többé-kevésbé szép eredményt előtűntető terjedelemben szerepeltek volna a kiállításra, s így a háziipar nem szorított volna főképen — mondhatni egyedül — a szövészetre. De még az az ós székely szövészeti is, melynek termékein az idegen annyira kap, hogy mindenáron megszerezze belőle egy szoknyára való, vagy egy „szóttas kendőt”, melyet annyira kedvelnek hogy pl. egy verespataki előkelő úrhölgy selyem tuni que-kelet disztive, ünnepi öltözékül készített magának ruhát „székely szóttas”-ból, — mondom — ez a primitív és mégis izlész tanúsító szövészeti is láttuk volna a tökéletesebb termékek mellett, és látta volna a székegy asszony saját szemével, hogy neki is haladni kell, kikéletesíteni foglalkozását, ha azt akarja, hogy a által kenere biztosítva legyen, mert különben a versenyben elhull.

Térjünk át magára a kiállításra. A kiállításból téve, úgy látszik, hogy főgonddal volt fordítva arra, hogy a növendékek a tanműhelyben valamennyi nemű és anyagu szövésfél megismerkedjenek és valamennyit lehető tökélyesen elsajátítsák. Láthatók ott többféle lengyoles, gyapju, vatmoll szövetek. A legszebb darabok és készítőik közül felemlítendő:

Baló Berta (Fotos) és Baló Teréz (Fotos), kik legügyesebbek és legszorgalmasabbak voltak minden tekintetben. Egyaránt kitűnnek rongyszőnyegeik, ágyellé való szőnyegeik által s e mellett rendkívüli és megható az: hogy Baló Berta siketnéma.

Fülöp, Gizella, Padgyas Berta, Kis Mari, Seester Julia (valamennyien Sepsi-Szentgyörgyről) különösen gyapju rokolyáik által tűnnek ki; Hamar Etelka igen szép vásznat és szőnyegeket állított elő; Császár Berta hasonlóan, azonkívül mindkettőnek asztalterítői a kiállítás legszebb darabjai közé tartoznak. Az említettek valamennyien pénzbeli jutalommal lettek volna ünnepélyesen kitüntetve, későbbben azonban el lett határozva, hogy azon pénzüsség inkább fordítassék egy szövőszék berendezésére, mely a legkitűnőbb növendékeknek adatik.

A kiállítást általában véve, öröm lep meg midőn az eredményt szemléljük. A szép rongyszőnyegek mellett, virágos futó szőnyegek, gyolcszövetek, gyapjuszőnyegek, kender és lencepéből szőtt asztalterítő foglalnak helyet. Figyelmet kelt egy pár ajtófüggöny, mely igen élmesen van összeállítva asztalterítőkből, s mely fénye által a szővére, szövése által keleti szövetre emlékeztet, pedig egyszerűen len és kender.

A szövészeti munkák mellett a nagy terem kerekben borítva haraszkendőkkel, mely iparág hasonlóan egészen új nálunk s szintén a szövőtanműhelyben sajátították el a növendékek, köszönet érte a szövőde vezetője Binder Lajos gépészmérnök urnak.

A kiállítást gazdagította a kézdi-vásárhelyi felső népiskola növendékeinek rajzaiból, műfaragványából, a kefekötés és kosárfonás termékeiből összeállított több csoport.

A tisztelt olvasók türelmével élnék vissza ha mindezeket apróképosan tárgyalnám, csak röviden kívánom megtenni észrevételeimet.

Az elismeréshány lankázott hatását bizonyára már mindenki tapasztalhatta saját magán. Legyünk tehát elismerők, de egyuttal maradjunk távol a tulságos dicséretől, mert hatásában ez is annyira bénítja a erők kifejtését mint ennek ellenkezője.

A rajzolatok valamennyien megegyeznek abban, hogy a contourrajzolás — tehát a földolgozó — sokkal erősebb oldala a növendékeknek mint a rajzolás másik része: a kidolgozás. Tulkövetelők nem lehetünk, de minthogy épen a rajzolás alapja a műfaragászatnak, már itt kell megszerezni a tanulónak a finomabb hajlások, domborulatok és arányok iránti érzéket, ha azt akarja, hogy a faragászatban többre haladjon a műkedvelőségénél. Épen ennek tulajdonítható, hogy a csinos faragványok nagy többsége, nem viseli magán a bevégzettség jeleget. Legszebb munkákat létesítettek: Vén Samu, Bardoc Pál, Solyó Gyu.

A kefe- és kosárkötés s különösen az utóbbi oly szép irányú fejlődésnek indult volt már a kézdi-vásárhelyi felső népiskola növendékei közt, hogy nem mulaszthatjuk el e helyen is kifejtését adni öszinte fájdalomunkkal, ezen szak tanítója Földes Józsefnek korai elhunytá felett.

Mielőtt tudósítomát bevégzem a sepsi-szentgyörgyi szövészeti tanműhelyben f. év február óta készült cikkek számáról óhajtom e rövid kimutatást adni:

96 drb. asztalterítő 5 mustrában; 66 ágy elé való szőnyeg gyapjuból, ugyanilyen 5 drb rongyból; 80 mtr. futó-szőnyeg; 64 mtr. gyolcs; 30 mtr vatmoll; 150 drb. női gyapjukendő; 10 drb férfi shawl.

—Gy.—

* Ausztriának e hó 9-én négy tartománya választotta tartománygyűlési képviselőit. Alsó-Ausztriában a nagybírtokosok, Salzburgban, Sziliziában Morvaországban a községek választottak. — Salzburgban, mint előrelátható volt, a választás eredménye a klerikálisokra kedvező, míg Sziliziában és Morvaországban a nemzetiségi és alkotmányhú elemeké lett a diadal. Alsó-Ausztriában mind a 15 alkotmányhú jelölt győzött. Salzburgban a 9 klerikális jelöltet választották meg. Prágából távirják, hogy ott 10 én tette közzé a két csehpart külön választási felhívását. Az ó cseh felhívás elkerül a passzív politikához való ragaszkodás hangsúlyozását. E kérdés felett a megválasztott képviselők fognak dönteni. A két cseh-part nagy egyetlenségéről tesznek tanúságot a közzétett választólisták.

A z o k u p á c i ó.

Ugyanakkor, midőn a védelemre utalt Szapáry, a fölkelők mozdulatai által kénszerítve, diadalmasan elfoglalta az ellenséges sáncokat s föl-szabadította a szerajevoit utat, Bosznia északnyugati sarkában, Bihacsánl csapataink határozott vereséget szenvedtek. — A hivatalos jelentések nem titkolják s nem titkolhatják a balsikert, mely annál sajnálandóbb, mert derék csapataink több mint 500 embert vesztek és meghusult expediciónál.

Bihacs ellen Zach tábornok mindössze két ezred gyalogsággal indult s úgy látszik, e két ezred sem volt teljes számu, tüzérsége pedig vagy épen nem, vagy igen kevés volt. Bihacs — habár fellegvára ódon és omladozófélben van — megerősített hely. A fölkelők nagy számmal gyülekeztek védelmére s mint a következők mutatja, a támadás minden tekintetben rozsl volt tervezve. — Zach tábornok úgy látszik, nem szerzett kellő tudomást az ellenség erejéről, kémszémlel által se puhatolta ki erejét s elhamarkodva intézte az egész akciót.

Meg kell vallanunk, hogy e, magában ugyan n m nagy jelentőségű veresége csapatainknak, váratlanul lepett meg. Az okkupáció első napjaiban, midőn megszálló seregünk csekély volt s a mohamedán mozgalom terjedelméről a kellő tájékozás hiányzott, — ily balfogásunk kevésbé ütőközhettünk volna meg; de midőn a hadi operáció az egész vonalon azért szünetelt, hogy újon mozgósított jelentékeny haderő segítségével minden ponton ellenállást nem tűró hatalommal léphessen fel: most Zach tábornok megfontolatlan, készületlen fellépése alig találhat mentséget, annál kevésbé, mert Bihacs alig félmértföldnyire fekszik határainktól és így mind az előkészületekre, mind az ellenség állásának és erejének kipuhatólására a csapatparancsnoknak elég ideje lehetett.

Az emberéletben szenvedett veszteségen kívül számbaveendő a morális hatás is, melyet az esemény a fölzigatott mohamedánok közt szülni fog s melyet csak gyevereinknek ugyanezen ponton leendő mielőbbi győzelmé paralizálhat. Reméljük is, hogy hadvezénylőnk gondoskodni fog a Zach tbrnok miatt szenvedett csorba kiközösüléséről.

Szerajevo megszállása után báró Philippovics tábornosnagya a csapatok elszállásolása végett építendő barakkok ügyében azonnal tárgyalásokat kezdett egy a főhadiszálláson időző megbízottal. Az erre vonatkozó tárgyalások a főpontokban már megegyezésre vezettek és a próba-barakkok építése már megkezdett. Azon körülménynél fogva, hogy csapatainknak a lakosoknál való elszállásolása teljesen lehetetlen és a tábori élet hátrányai a csapatok egészségi állapotában erősen mutatkoznak, a főparancsnok gyors határozata, melylyel a csapatok átteleléséről celszerűen gondoskodik, annál inkább dicsérendő, mert a közelgő zord időszak a csapatoknak fedél alá való juttatását mind sürgetőbben követeli.

A barakk-tábor építésére vonatkozó ajánlat szerint az a Miljacka-patak völgyének jobb felén, szorosban Szerajevo nyugati kijáratánál fog elterülni és így Szerajevo két hónap alatt egy oly külvárossal fog nagyobbodni, mely szabályosságra és szilárdságra nézve Szerajevoval legszebb részeit felül fogja mulni. A barakkok száma, melyeknek a szerződés szerint november elsejére kell késznenni, a tiszti és konyha barakokon kívül 70, min-e egyik körülbelül 100 ember számára úgy hogy 7000 embernek adnak hajlékot.

Minden zászlóalj 8 legénységi barakot kap, melyek egymástól 15 méternyre fekvő sorokban, négyével lesznek csoportosítva. Két-két barak közt 6 méter szélességű köz lesz. A két utolsó baraktól 12 méternyre lesznek a tiszti- és konyhabarakok. A két sor barak közt levő utcában árkok fognak vezettni, a melyek az esővizet felveszik és egy hátsó homlokzatnál elvonuló főárokba vezetik. A zászlóalj-barakok egyes csoportjai egy homlokvonallal előtt akkora tér hagyatik, melyen épen egy zászlóalj sorakozhatik.

Az egyes barakok aránya és alakja kevés eltérést mutat a szokottakétól. Beül 50 meter hosszúságú és 5.60 meter szélesek. Az egy meter mély alap és a talapatz köből lesz, az oldalfalak téglából. A fal vastagsága 40 centimeter. A blafond fagerendázat A barakok belseje fehérre lesz meszelve. A hosszában futó fallal párhuzamosan fa pricsek fognak felállítani, úgy hogy a közepén 1.60 meter széles ut lesz. A pricsek fölött lesznek az